Confirmatur: Potest superior pœnitentiam ab inferiori injunctam commutare, ut fatentur Adversarii: Ergo & quilibet alius legitimus Confessarius id simsliter potest. Probatur consequentia, quia licet respectu jurisdictionis unus Sacerdos alteri superior sit, respectu tamen judicii sacramentalis omnes Sacerdotes jurisdictionem habentes, sunt æquales, cum omnes æqualem a Deo accipiant potestatem in susceptione Ordinis: Sed Confessarius non injungit pœnitentiam sacramentalem, nisi ut judex in hoc foro a Christo constitutus in Ordinis susceptione: Ergo omnes legitimi Confessarii quantum ad potestatem imponendi vel commutandi pœnitentiam sacramentalem, pro peccatis non reservatis, sunt æquales; unde distinctio illa Judicis superioris & inferioris non valet in proposito, nisi quantum ad pœnitentiam pro peccatis reservatis injunctam, quia reservatio peccatorum non est actus potestatis Ordinis, sed jurisdictionis, in qua Sacerdotes, & Confessarii sunt inæquales.

53 Dices: Non potest Confessarius in foro interiori sententiam alterius sibi æqualis revocare, sicut in foro exteriori nequit unus Judex, nisi sit superior, mutare sententiam alterius, quia ut communiter dicitur, par in parem non habet imperium: Ergo non potest Confessarius pœnitentiam ab alio Confessario sibi æquali injunctam commutare.

Respondeo, concesso Antecedente, negando Consequentiam: Confessarius enim commutando pœnitentiam non revocat proprie sententiam alterius sibi æqualis a quo injuncta fuit, sed profert suam, & pœnitentem liberum relinquit cui voluerit se submittere; unde in eo casu unus Confessarius non exercet jurisdictionem supra alium, sed supra pœnitentem, in cujus gratiam institutum est hoc Sacramentum. Nec est eadem ratio de Judice fori exterioris: tum quia tale forum in favorem rei non est institutum, sicut sacramentum pœnitentiæ; tum etiam, quia cum mutatio sententiæ in tribunali forensi fiat in foro externo, minueretur fama alterius Judicis; mutatio vero sententiæ sacræ, cum fiat in foro interno conscientiæ, nullam potest inferre injuriam vel famæ diminutionem Confessario, qui pœnitentiam imposuit.

54 Secunda pars conclusionis, quæ asserit Confessarium non posse mutare pœnitentiam ab alio impositam, nisi in confessione, & auditis peccatis propter quæ fuit imposita, probatur breviter contra Navarrum, & Henriquez, aliosque Auctores supra citatos, quia commutatio illa pœnitentiæ est actus judicialis: Sed actus judicialis exerceri non potest incognita caussa: Ergo non potest Confessarius mutare pœnitentiam ab alio impositam, nisi auditis prius in confessione peccatis propter quæ fuit imposita.

55 Confirmatur: Cum ad commutandam pœnitentiam necessarium sit unam relaxare, & aliam imponere, eadem est potestas imponendi & commutandi, & utraque procedit ab eadem virtute clavium: Sed pœnitentia sacramentalis nequit injungi nisi in ipso tribunali confessionis: Ergo nec commutari.

Dico secundo: Inferior sacerdos non potest mutare pœnitentiam impositam a superiore propter peccata reservata.

56 Probatur contra eosdem Auctores: Eadem est potestas imponendi & commutandi pœnitentiam, & utraque procedit ab eadem virtute clavium, ut supra dicebamus: Sed inferior sacerdos non potest imponere pœnitentiam pro peccatis reservatis, cum ab illis non possit absolvere: Ergo nec potest commutare pœnitentiam pro peccatis reservatis a superiore injunctam.

Confirmatur: Ut sacerdos possit commutare pœnitentiam pro aliquibus peccatis injunctam, debet posse de illis ferre judicium seu sententiam, cum commutatio illa pœnitentiæ sit actus judicialis: sed non potest sacerdos inferior ferre judicium de peccatis superiori reservatis: Ergo nec pœnitentiam pro illis injunctam commutare.

57 Dices: per absolutionem superioris sublatam fuisse reservationem, ea vero sublata, peccata illa eodem modo se habere ac si nunquam fuissent reservata, atque adeo posse sacerdotem inferiorem ferre de illis judicium, sicut de non reservatis.

Sed contra: Licet pœnitens a peccatis reservatis fuerit a superiore absolutus, non propterea tamen eodem modo se habet sacerdos inferior in ordine ad reservata, ac circa non reservata; in illa enim per accidens tantum & ex suppositione prioris judicii facultatem habet, per se autem in non reservata; unde potest pœnitentiam pro non reservatis injunctam commutare, non vero impositam pro reservatis; quia sicut in materiam præcedentis judicii in quo reservatio sublata est, non habet jurisdictionem, sic neque in sententiam prolatam, & impositionem pœnitentiæ factam a Prælato; in hujusmodi enim pœnitentiis a Prælato pro reservatis impositis involvitur tacitum præceptum, ne possint ab aliis commutari, nisi urgente gravi necessitate, & ad superiorem recursus non facile pateat.

ARTICULUS V.

Utrum possit unus pro alio satisfacere?

NOtandum primo, satisfactionem aliam esse sacramentalem, quæ per modum partis integralis ad constitutionem sacramenti Pœnitentiæ requiritur; aliam absolutam, & non sacramentalem, per quam homo operibus a Sacerdote non injunctis, conatur aliquam pro pœna temporali peccatis remissis debita tribuere Deo compensationem. 58

Notandum secundo, utramque satisfactionem dupliciter considerari posse, nimirum ut medicinam & remedium peccati, & ut compensationem pœnæ in purgatorio debitæ. His præmissis, pro resolutione difficultatis propositæ 59

Dico primo: Unus non potest pro alio satisfacere, si satisfactio consideretur ut medicina & remedium peccati. Ita D. Thom. hic quæst. 13. art. 2. 60

Probatur, quia medicina recipi debet & solet in eo tantum subjecto in quo est morbus; neque morbus unius sanatur per remedium alteri applicatum: Ergo satisfactio in ratione medicinæ solum prodest satisfacienti; subindeque non potest unus pro alio satisfacere, si satisfactio ut medicina, & remedium peccati consideretur.

Dico secundo: Unus potest pro alio satisfacere, si satisfactio consideretur ut est compensatio pœnæ in purgatorio debitæ. Ita D. Thomas ibid. & constat tum ex articulo fidei quo credimus communionem Sanctorum; hunc enim articulum semper intellexit Ecclesia hoc sensu, ut bona opera existentium in gratia & caritate, communia sint omnibus, & invicem mutuum præstent commodum & utilitatem, etiam per modum satisfactionis pro pœnis in purgatorio debitis: tum ex Tridentino sess. 25. c. 1. ubi docet animas in purgatorio detentas, multum juvari suffragiis, orationibus, aliisque bonis operibus vivorum in caritate existentium. Colligitur etiam ex illo Apostoli ad Coloss. 1. *Adimpleo ea quæ desunt passionum Christi in carne mea, pro corpore ejus quod est Ecclesia*. Quæ verba, licet plures sensus admittere possint, ille tamen qui facit ad propositum, & quem tradunt Chrysostomus, Theophylactus, Anselmus, & D. Thomas ibid. & Augustinus in Psal. 61. & 68. est ut Apostolus velit dicere, se non solum sustinuisse passiones suas in carne sua, ut conjunctæ Christi passionibus sibi prodessent, sed etiam universæ Ecclesiæ, seu corpori totius Ecclesiæ, pro qua Christus pati voluit non solum in se, sed etiam in membris suis. 61

Ratio etiam suffragatur: Omnes enim sumus unius corporis membra; unde sicut in corpore humano, unumquodque membrum, non in suam tantum, sed in aliorum etiam utilitatem operatur; ita in mystico Ecclesiæ corpore, membra quæ viva sunt & utiliter operari possunt, sibi invicem mutuum præstant commodum & utilitatem, bonaque sua opera pœnalia & satisfactiones sibi invicem communicant, juxta illud Psalmistæ: *Particeps ego sum omnium timentium te, & custodientium mandata tua*. Unde Apostolus ad Ephes. 5. nos admonet, ut quemadmodum Christus caput nostrum pro suo corpore se tradidit, ita & unumquodque membrum se tradat pro alio. Et ad Galat. 6. ait: *Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi*. 62

Nec obstat quod ibidem paullo post subjungat: *Unusquisque onus suum portabit*: Sicut enim libro de consensu Evangelistarum cap. 30. ante medium Augustinus interpretatur, & ex eodem Beda in Epist. ad Galat. *Nisi oneris nomen sub diversis significationibus acceperis, procul dubio putabis eumdem sibi in loquendo esse contrarium, & hoc in sua sententia tam vicine positis verbis: qui cum paullo ante diceret*, Alter alterius onera portate, *postea dixit*, Unusquisque proprium onus portabit. *Sed alia sunt onera participanda infirmitatis, alia reddenda rationis Deo de actibus nostris. Illa cum fratribus sustinenda communicatur: hæc propria ab unoquoque portantur*. Sensus est, quod quantum ad meritum vel demeritum, unusquisque proprium onus portat, propter suum opus bene vel male factum, remuneratur solus, vel punitur: sed quantum ad id quod est alienam infirmitatem ferre, condolendo, compatiendo, & pro pœnis temporalibus, peccatis aliorum debitis satisfaciendo, unus portare potest alterius onus. Unde in vitis Patrum lib. 5. qui de fornicatione inscribitur, num. 27. dicitur quod unus frater innocens, fingens se fornicatum fuisse, pœnitentiam egit pro alio qui reipsa fuerat fornicatus; & peccatum quod ille commiserat, ipsi fuit remissum. 63

Pro majori autem hujus conclusionis intelligentia advertendum est, duobus modis fieri posse quod unus satisfaciat pro alio, immediate scilicet, exhibendo pro pœnis debitis peccato alterius condignam satisfactionem, seu applicando pœnam temporalem quam in exercitio alicujus operis patitur, pro compensatione pœnæ temporalis quam alter pro peccato quoad culpam, & pœnam æternam remisso solvi deberet, & mediate, impetrando scilicet alteri auxilium quo per propriam satisfactionem, & per propria opera pœnalia pro pœna temporali debita peccato satisfaciat. Utroque modo potest unus fidelis pro aliis fidelibus viventibus satisfacere; pro animabus vero in purgatorio existentibus, solum primo modo; quia cum illæ sint extra statum viæ, non possunt per suas operationes, & passiones Deo satisfacere, sed tantum satispati. 64

65 Dico tertio: Unus non potest satisfacere pro alio satisfactione sacramentali.

Probatur: Ex Trident. sess. 14. c. 3. materia hujus Sacramenti sunt ipsi actus pœnitentis, qui virtute clavium elevantur ad esse Sacramenti: Ergo actus satisfactorii ab alio eliciti, non sunt apta materia virtute clavium elevabilis ad esse Sacramenti.

66 Dices primo: Confessarius potest pœnitenti injungere pœnitentiam per alium exequendam, ad petitionem ipsius pœnitentis, ut communiter docent Theologi: Ergo potest unus satisfacere pro alio, satisfactione sacramentali.

Sed nego Consequentiam; nam in tali casu opus illud satisfactorium, si consideretur præcise ut sit ab alio, non est pars Sacramenti, sed solum ut fit ex pœnitentis ipsius petitione; quare talis petitio est formale in hac satisfactione, opus autem satisfactorium alterius est materiale illius, ordinatum ab ipso pœnitente; unde semper habetur quod satisfactio sacramentalis, quantum ad formale, est actus pœnitentis. 67

Dices secundo: Eleemosyna facta per famulum ex imperio vel consensu domini, censetur esse actus ipsius domini: Ergo similiter pœnitentia impleta ab alio ex imperio, vel consensu ipsius pœnitentis, censetur esse actus ipsius pœnitentis, subindeque apta materia hujus Sacramenti.

Respondeo negando etiam Consequentiam, eleemosyna enim fit a domino principaliter, a famulo autem non nisi instrumentaliter, cum illam non elargiatur ex bonis suis, sed domini: pœnitentia vero ex imperio vel consensu pœnitentis impleta ab alio, fit ab illo ut a caussa principali, quia fit ex propriis operationibus, puta oratione aut peregrinatione, qui sunt actus proprii peregrinantis vel orantis, non vero ipsius pœnitentis. 68

TRACTATUS SEXTUS

DE SACRAMENTO EXTREMÆ-UNCTIONIS.

Ad Quæstionem 29. Supplementi usque ad 34.

PRÆFATIO.

POSTQUAM ea quæ par erat aut potuimus perspicuitate & diligentia de Sacramento Pœnitentiæ, ejusque variis partibus, superiori tractatione egimus, recta doctrinæ methodus & ordo postulat, ut de Extrema-Unctionis Sacramento, ultimo quo morientes homines muniuntur, & æternitatis sibi viam parant, disseramus. Enimvero, si utriusque Sacramenti munera, quæ ex Christi prima institutione sortiuntur, expendamus; erit sane nemini dubium, quin hoc postremum, alterum prius consequi debeat, cum pœnitentia consummatio quædam & complementum sacra hac & Extrema-Unctio semper existimata sit. Idque etiam sapienter Concilium Tridentinum advertit sess. 14. ubi cum eam methodum qua nos utimur usurparet, rationem subjungit, his verbis: Visum est sanctæ Synodo præcedenti doctrinæ de pœnitentia adjungere ea quæ sequuntur de Sacramento Extremæ-Unctionis, quod non modo pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua pœnitentia esse debet, consummativum existimatum est a Patribus. *Sed opera pretium erit utriusque Sacramenti vel peccato mortuorum, vel vitæ morientium, paucis collationem inire: hinc enim palam fiet, eam esse utriusque cognationem & fœdus, ut minime sejungi debeant, aut commodo possint. Et primum quidem Sacramentum Pœnitentiæ ad delendas peccatorum maculas, eluendas sordes, curandos animorum morbos, fuisse institutum, nemo nescit: sed præterea desiderari poterat, & necessarium videbatur alterum Sacramentum, quo peccatorum, sordiumque ac morborum reliquiæ, quæ nondum summam munditiam, integramque sanitatem consecutis hærere solent, detergerentur: id vero munus est sacræ morientium unctionis, eaque vis: nam, ut inquit Tridentinum sess. 14. cap. 2.* Res & effectus hujus Sacramenti, gratia est Spiritus Sancti, cujus unctio delicta, si quæ sint expianda, ac peccati reliquias abstergit. *Unde non immerito pœnitentiam, cujus vel ipsum nomen pœnam, laborem, crucemque significat, acre & mordax vinum esse dixerit, quod pius Samaritanus vulneribus curandis infundit: Sed quis negat Extrema-Unctionis Sacramentum adhibere oleum quo liniantur & foveantur vulnera, & in moriente homine integra sanitas animæ recuperetur?*

Sed præter eam collationem exemplo confirmatam, altera sponte & pene non cogitantibus sese offert. Nos equidem e servitute dæmonis, a quo detinebamur captivi, cui veluti servi eramus addicti (a quo enim quis superatus est, hujus & servus effectus est) Sacramentum Pœnitentiæ eripit, & veluti catenis exoneratos, vinculisque exsolutos, in libertatem filiorum Dei asserit: sed non adeo suis juribus, etsi summa injuria, in hominem infinito sanguinis Christi pretio redemptum, gratia exornatum, Deique filium, pravensis dæmon cessit, ut non iterum atque iterum sæpius pugnam instauret, ac potissimum ultimo mortis articulo, cum jam ultima res agitur, nec semel amissa victoria, postea recuperari unquam potest: tunc enim viribus omnibus quibus valet enititur, conatum omnem adhibet, nihilque non tentat. Sed non defuit supremo periculo piissimus Dominus: sacri Chrismatis Extrema-Unctio, felicius, quam olim in palæstris fieri solitum esset, pugnaturum hominem, velut athletam in agone vel agonia constitutum, ad ineundam contra dæmonem pugnam inungit, & ad victoriam reportandam vires addit. Sed hæc accipe elegantius a Tridentino Concilio sess. 14. in præfat. doctrinæ de Extrema-Unctione, quam a me dici possent: Clementissimus Redemptor noster, qui servis suis quovis tempore voluit de salutaribus remediis adversus omnia hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis præparavit, quibus Christiani conservare se integros, dum viverent, ab omni graviore spiritus incommodo possent: ita Extremæ-Unctionis Sacramento finem vitæ tamquam firmissimo quodam præsidio munivit. Nam etsi adversarius noster occasiones per omnem vitam quærat & captet, ut devorare animas quoquo modo possit, nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes suæ versutiæ nervos intendat, ad perdendos nos penitus, & a fiducia etiam, si possit, divinæ misericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitæ perspicit.

Sed demum ultimam collationem, qua inini potest, præterire non debeo. Sacramentum Pœnitentiæ, secundam post naufragium tabulam Patres vocant, qua per turbidum mare, cum naufragii metu & periculo, ad æternitatis portum tendimus; sed Extremæ-Unctionis Sacramento ipsum æternitatis portum attingimus, & patriam salutamus; cum id eximium & singulare hoc Sacramentum habeat, ut salutis spem roborat, divinæ misericordiæ fiduciam, ut inquit Tridentinum, in nobis excitet, & ad introitum gloriæ hominem disponat. Unde non immerito, ut Baptismus Sacramentum fidei, Eucharistia Sacramentum amoris, ita Extrema-Unctio, Sacramentum spei nuncupari potest.

Hæc habui, AMICE LECTOR, *qua præfationis loco, & qualecumque hujus Tractatus de Sacramento Extrema-Unctionis ornamentum scriberem. Hic vero erit nostrarum Disputationum ordo. Post defensam contra Hæreticos hujus Sacramenti existentiam, illius essentiam postea explicabo, & qua materia & forma componatur, subindeque præcipuos ejus effectus assignabo, ac demum de subjecto, & ministro ultimo loco disputabo.*

DISPUTATIO PRIMA.

De existentia & essentia hujus Sacramenti.

CIrca hujus Sacramenti existentiam gravissima sese offert contra hujus temporis Hæreticos, negantes Extremam-Unctionem, quæ solet in Ecclesia adhiberi infirmis de vita periclitantibus, esse verum novæ legis Sacramentum, controversia, quam articulo sequenti resolvemus, & postea de ejus essentia disseremus; & quæ sit hujus Sacramenti materia & forma declarabimus.

ARTICULUS PRIMUS.

An Extrema-Unctio quæ solet in Ecclesia adhiberi infirmis sit verum Sacramentum?

1 EXtremam-Unctionem quæ in Ecclesia infirmis de vita periclitantibus solet adhiberi, verum esse novæ legis Sacramentum, negarunt primo Waldenses, & Albigenses, deinde Wiclefus 4. libro Trialogi cap. 25. ubi negat hoc Sacramentum fuisse a Christo vel ab Apostolis institutum. Eumdem errorem secuti sunt hujus temporis hæretici, præsertim Lutherus & Calvinus; hic enim lib. 4. institut. cap. 10. docet hanc Unctionem ad solam gratiam curationum pertinuisse, quæ tantum duravit tempore Apostolorum. Ille vero libro de captivitate Babylonica, in hoc Sacramentum sic invehitur: *Si unquam, in Extremæ-Unctione nunc præcipuè deliratum est. Figmentum est, ex hac Apostoli sententia, si quis infirmatur, &c. a nobis oportere hominem ungi, cum non Sacramentum, sed figmentum sit.* Ut hic error refellatur, & veritas Catholica stabiliatur, sit

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

2 DIco igitur, Extremam-Unctionem, quæ solet in Ecclesia adhiberi infirmis de vita periclitantibus, esse verum Sacramentum.

Probatur primo: Signum sensibile permanenter institutum, cum promissione gratiæ per illud conferendæ est verum Sacramentum: Sed Extrema-Unctio, prout usurpatur in Ecclesia, & a Divo Jacobo describitur, tres illas conditiones habet: Ergo est verum Sacramentum. Major patet, Minor probatur ex ipsis verbis Jacobi, quæ si recte perpendantur, insinuant tria illa ad veram Sacramenti rationem requisita; sic enim habent: *Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini; & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei.* Ubi habetur primo signum externum & sensibile, cum dicitur, *ungentes eum oleo in nomine Domini;* secundo institutio constans & permanens, quando absolute dicitur *Infirmatur quis ex vobis*, quæ verba sine temporis limitatione Christianis omnibus cujusque sexus dicta esse patet ex antecedentibus & consequentibus, quæ non minus ad nos spectant, quam ad eos qui tunc vivebant: neque ullum est indicium restrictionis illorum verborum ad solos præsentes. Tertio, promissio gratiæ mediante ritu illo ac signo sensibili & externo conferendæ, ibidem habetur, cum subditur: *Oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei*: peccata enim non remittuntur, nisi per infusionem gratiæ. Unde Innocentius III. cap. *Cum venisses*, de sacra Unctione, docet Extremam-Unctionem interioris invisibilisque Unctionis signum esse, *si digne sumatur, vel agit, vel auget quod designat*, hoc est vel producit primam gratiam, si forte illam non invenit propter aliquod peccatum invincibiliter oblitum, vel auget, si eam invenit.

3 Respondent aliqui Epistolam illam D. Jacobi esse dubiæ fidei. Sed contra est quod Hieronymus Epistola ad Paulinum, Augustinus lib. 2. de doctrina Christiana c. 8. & alii, talem Epistolam ut canonicam recipiunt, ipsique Calvinistæ illam inter libros Scripturæ canonicos jure numerari non negant, sed expresse fatentur art. 3. Confess. suæ Gallic.

4 Alii respondent, D. Jacobum in illis verbis, *si in peccatis fuerit, remittentur ei*, non voluisse significare quod remissio peccatorum fit ex divina promissione effectus illius unctionis, sed solum quod Apostoli sive Presbyteri tunc temporis viventes, hac unctione ad curationem morborum corporalium miraculosam utentes, infirmos simul admonebant, morbi caussam solere esse peccata, eosque excitabant ad quærendum eorum remissionem per pœnitentiam & fidem, ut ita & secundum animam, & secundum corpus toti sani fierent. Addunt ex Calvino, Apostolos oleo potius quam alia re usos fuisse, ut esset signum, miraculosam ægritudinis corporalis curationem fieri non viribus hominis, sed potentia Spiritus sancti; constat enim, oleo significari Spiritum sanctum.

Sed contra primo: Dato & non concesso, quod eo dumtaxat modo indicare voluisset Apostolus tribui remissionem peccatorum in illa unctione, idem tamen non possent Sectarii inferre, eam non fuisse verum Sacramentum; docent enim gratiam in Baptismate & Eucharistia non caussari ex opere operato, sed tantum per fidem & pœnitentiam excitatam in animis per Ministri Evangelici vocem in usu illorum Sacramentorum. 5

Contra secundo: Figmentum est hæc interpretatio sine fundamento in cerebris Sectariorum fabricatum; nullum enim est verbum in tota Epistola de tali Ministrorum admonitione, quæ fidem & pœnitentiam excitet in infirmo. Illud autem quod addunt ex Calvino, probat, si quid probet, Apostolos debuisse in omni curatione miraculosa uti oleo; quandoquidem nulla est assignabilis, quæ non esset effectus Spiritus sancti.

Probatur secundo conclusio auctoritate & traditione veterum Patrum, & Conciliorum, qui Extremam-Unctionem Sacramentum vocant, & ceteris Ecclesiæ Sacramentis vere ac propriè dictis annumerant. In primis enim Tertullianus antiquissimus Auctor lib. 1. contra Marcionem, Baptismi, Extremæ-Unctionis, & Eucharistiæ mentionem facit, his verbis: *Nec aquam* (Christus) *reprobavit quæ suos abluit, nec oleum quo suos unxit, nec mellis & lactis societatem, qua sues infantat, nec panem quo ipsum suum corpus repræsentat.* Augustinus etiam lib. 5. de Baptismo cap. 20. quatuor agnoscit Sacramenta novæ legis, nempe Baptismum, Extremam-Unctionem, Eucharistiam, & Pœnitentiam, ait enim: *Si ad hoc valet quod dictum est in Evangelio, ut per peccatorem Sacramenta non celebrentur: quomodo exaudit homicidam deprecantem vel super aquam Baptismi, vel super oleum, vel super Eucharistiam, vel super capita eorum quibus manus imponuntur?* nimirum per reconciliationem. Et serm. 215. de tempore ante medium, Extremæ-Unctionis usum & effectum sacramentalem commendat his verbis: *Quoties infirmitas aliqua supervenerit, & corpus & sanguinem Christi ille qui ægrotat accipiat, & inde* (seu deinde) *corpusculum suum ungat, ut illud quod scriptum est impleatur in eo, Infirmatur quis ex vobis, &c.* Et expressius Auctor tractatus de rectitudine Catholicæ fidei, inter ejus opera tomo 9. *Qui ægrotat, in sola Dei misericordia confidat, Eucharistiam cum fide & devotione accipiat, oleumque benedictum ab Ecclesia petat, unde corpus suum ungatur, & secundum Apostolum, oratio fidei salvabit infirmum.* Sic etiam inter Græcos Chrysostomus lib. 3. de Sacerdotio, ex eodem Jacobi loco probat Sacerdotes non solum cum nos regenerant, sed & postea potestatem habere indulgendi peccata, cum nos ungunt. Item Innocentius I. Augustini contemporaneus, & ab eodem nec non a Chrysostomo & Hieronymo mirifice commendatus, interrogatus a Decentio Eugubino Episcopo, utrum Extrema-Unctio danda esset pœnitentibus, quibus cetera Ecclesiæ Sacramenta negabantur? sic respondet in Epistola ad ipsum scripta cap. 8. *Pœnitentibus istud infundi non potest* (oleum scilicet Extremæ-Unctionis) *quia genus est Sacramenti; nam quibus reliqua Sacramenta negantur, quomodo unum genus putatur posse concedi?* Petrus Damianus serm. 1. in Dedicatione Ecclesiæ: *Tertium*, inquit, *Sacramentum est unctio infirmorum.* Demum D. Bernardus in vita S. Malachiæ, circa finem, refert illum in fine vitæ hoc Sacramentum postulasse.

Addo consensum Ecclesiæ Græcæ cum Latina; nam in Concilio Florentino, ex utraque Ecclesia Græca & Latina coacto, Extrema-Unctio inter novæ legis Sacramenta numeratur, ejusque materia, forma, proximum subjectum, & minister recensentur. Et Nicolaus Cabasilas in expositione Liturgiæ cap. 29. agnoscit Extremam-Unctionem esse verum Sacramentum; sic enim ait: *Peccatorum remissionem, & ultimum olei Sacramentum perficit Sacerdotum oratio;* & hoc *Apostolicam traditionem habere* addit, probatque ex verbis Jacobi supra adductis. 7

Ex his liquet mentiri Kemnitium, aliosque Sectarios, dum dicunt Extremam-Unctionem institutam fuisse a Felice IV. nam Innocentius I. eo longe antiquior, & alii Patres supra relati, expressam illius mentionem fecerunt; & Concilium Nicænum primum canone 69. Arabico, meminit olei infirmorum, ipsumque a Chrismate & oleo Catechumenorum distinxit, cum sic ait: *Transacto anno debet Sacerdos benedicere aquam & oleum, non sicut fit in Baptismo, neque sicut benedicitur Chrisma, sed sicut oleum infirmorum.*

His accedit ratio congrua, insinuata a Tridentino sessione 14. tradendo doctrinam de Sacramento Extremæ-Unctionis. Cum enim articulus mortis multis de caussis sit homini formidabilis, tum propter conscientiam peccatorum totius vitæ præteritæ, & timorem divini judicii; 8

tum

tum propter tentationes dæmonis fortius tunc instantis, quia modicum tempus videt se habere, ac demum propter ipsius morbi gravitatem, & mortis imminentis horrorem, infinitam Christi bonitatem & curam ac providentiam quam de nostra salute habet, maxime decuit, ut Sacramentum istud institueret; tum ut ejus virtute infirmi peculiari auxilio juvarentur ad molestias morbi patienter ferendas; tum ut fortiores fierent ad tentationes eo tempore occurrentes superandas; tum denique, ut si forte aliqua haberent peccata invincibiliter ignorata, efficacia illius remitterentur. Quam rationem elegantèr Tridentinum loco citato his verbis expressit: „ Clementissimus Redemptor noster, qui servis suis quovis tempore voluit de salutaribus remediis adversus omnia hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparavit, quibus Christiani conservare se integros dum viverent ab omni gravore spiritus incommodo possint; ita Extremæ-Unctionis Sacramento finem vitæ tamquam firmissimo quodam præsidio munivit: nam etsi adversarius noster occasiones per omnem vitam quærat & captet, ut devorare animas nostras quoquo modo possit, nullum tamen tempus est quo vehementius ille omnes versutiæ suæ nervos intendat ad perdendos nos penitus, & a fiducia etiam (si possit) misericordiæ divinæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitæ perspicit.

§. II.

Solvuntur objectiones Hæreticorum, & a quo, & quando, Sacramentum Extremæ-Unctionis institutum fuerit, breviter explicatur.

9 OBjiciunt primo Calvinistæ: Unctio de qua loquitur D. Jacobus, erat solum ad curationem corporis, per donum miraculorum, quod tunc erat in Ecclesia: Ergo non erat verum Sacramentum. Consequentia patet, Antecedens sic probant. Eamdem Jacobus præscribebat unctionem, ac ea de qua loquitur Marcus cap. 6. quando dicit loquens de Apostolis a Christo ad prædicandum missis, quod *ungebant oleo multos ægrotos, & sanabant*: Sed unctio ista erat tantum curativa, non vero Sacramentalis: Ergo & illa.

10 Respondeo negando Antecedens; Apostolus enim expresse loquitur de remissione peccatorum, ut patet ex illis verbis, *si in peccatis sit, remittentur ei*: Ergo non loquitur tantum de curatione corporis per donum miraculorum. Ad probationem in contrarium, nego Majorem; nam unctio de qua loquitur Jacobus, debet fieri per Sacerdotes, ut constat ex verbis illis, *Inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum*: cum vero Discipuli Marci 6. ungebant multos ægrotos, non erant Sacerdotes, sed diu post, pridie scilicet mortis Christi, etenim in nocte cœnæ primi Sacerdotes Evangelici instituti fuere. Item unctio illa qua Marci 6. Apostoli utebantur ad ægros sanandos, indiscriminatim applicabatur omnibus tam fidelibus quam infidelibus; immo præcipue instituta fuisse videtur propter infideles, ut hi per miracula quæ experiebantur in corpore, converterentur ad fidem: unctio vero, de qua loquitur Jacobus, non nisi fidelibus baptizatis adhiberi debet, ut docet Innocentius I. Epistola supra citata ad Decentium Episcopum Eugubinum, & colligitur ex verbis illis Apostoli, *infirmatur quis in vobis*; hæc enim verba ad solos Christianos & fideles directa videntur, non vero ad infideles & paganos, præsertim cum statim subjungat, *inducat Presbyteros Ecclesiæ*: Unctio ergo illa qua utebantur Discipuli Marci 6. non erat Sacramentalis, sed adumbratio quædam & figura unctionis Sacramentalis, sicut Joannis Baptismus figura erat Baptismi Christi, ut insinuat Tridentinum sess. 14. cap. 1. de Extrema-Unctione: Unctio vero de qua loquitur D. Jacobus est vere Sacramentalis, cum habeat tria ad rationem Sacramenti requisita, esse nimirum symbolum externum, permanenter institutum, cum promissione gratiæ per illud conferendæ, ut supra ostensum est.

11 Instant Sectarii: Unctio de qua loquitur D. Jacobus longe diversa est ab ea quæ solet in Ecclesia Romana adhiberi infirmis de vita periclitantibus; requirit enim Jacobus plures Sacerdotes, nos vero unum; tribuit salvationem infirmi orationi, nos vero unctioni; requirit fidem in eo qui inducitur super ægrotum, docemus autem Sacerdotem etiam hæreticum posse hoc Sacramentum valide administrare; denique loquitur de unctione quibuslibet infirmis adhibenda; nostram autem unctionem non adhibemus nisi infirmis de quorum morte timetur, ut præscribitur in Florentino: Ergo ex verbis illis Divi Jacobi male colligimus, unctionem quæ in Ecclesia Romana infirmis solet adhiberi, esse verum novæ legis Sacramentum.

12 Respondeo negando Antecedens, & ad illius probationem in primis dico, Apostolum requirere plures Sacerdotes, non ita ut velit pluralitatem eorum esse necessariam ad ministerium unctionis de qua loquitur; sed ut indicaret solum eam esse valde decentem propter reverentiam & sollemnitatem Sacramenti. Secundo dico, Jacobum tribuere & unctioni & orationi tamquam integro Sacramento salvationem infirmi, quod & nos asserimus de nostra, quia oratio in nostra doctrina est forma, unctio vero materia istius Sacramenti. Tertio, nego quod Apostolus requirat fidem in ministro unctionis de qua loquitur; licet enim dicat quod oratio fidei salvabit infirmum, tamen non ob fidem Ministri sic vocat ipsius orationem, sed quia ut est pars Sacramenti, magnum fidei mysterium continet; quia sola fide ejus virtus cognoscitur, & pro solis fidelibus, cum unctione, cujus est forma, instituta est. Denique licet Apostolus loco citato non determinet quinam debeant esse infirmi quibus administrari oporteat illa unctio, colligitur tamen hæc determinatio non solum ex consuetudine Ecclesiæ, sed etiam ex fine hujus remedii supernaturalis, licet minus principali, qui est sanitas corporalis; ex hoc enim sequitur, illis dumtaxat esse applicandum istud Sacramentum tamquam remedium supernaturale, qui non obstantibus remediis naturalibus, summo studio & arte adhibitis, infirmi sunt, & in periculo vitæ constituti, siquidem isti soli dicuntur ad sanitatem corporalem indigere remedio supernaturali, quale est usus istius Sacramenti.

Objiciunt secundo: Omnia Sacramenta novæ legis immediate a Christo instituta sunt: sed Extrema-Unctio quæ solet in Ecclesia Romana adhiberi infirmis de vita periclitantibus, non est instituta immediate a Christo: Ergo non est verum novæ legis Sacramentum. Major est certa, Minorem vero probant Sectarii ex eo quod apud nullum Evangelistam fit hujus Sacramenti mentio; nam unctio illa ægrorum, cujus meminit Marcus cap. 6. non fuit sacramentalis, sed figura tantum hujus Sacramenti, ut supra ostensum est. At si hoc Sacramentum fuisset a Christo immediate institutum, sicut aliorum Sacramentorum, ita & hujus mentionem fecissent Evangelistæ; cum enim Sacramenta sint prima fundamenta, & basis cui tota Christiana religio innititur, quam maxime debuerunt ab Evangelistis narrari. Addunt non posse designari tempus in quo Christus Sacramentum istud instituerit. 13

Huic argumento respondebant olim quidam antiqui Theologi, negando Majorem: Existimabant enim Sacramenta Confirmationis, & Extremæ-Unctionis fuisse ab Apostolis ex Christi commissione instituta. Ita Hugo a Sancto Victore lib. 2. de Sacram. Magister in 4. dist. 23. Alensis 4. parte quæst. 8. artic. 1. D. Bonaventura eadem distinct. artic. 1. quæst. 2. & alii. Verum post definitionem Tridentini hæc sententia erronea est; Concilium enim sess. 7. de Sacramentis in genere can. 1. sic ait: *Si quis dixerit Sacramenta novæ legis non fuisse omnia a Jesu Christo Domino nostro instituta, &c. anathema sit*; & sess. 14. de Sacramento Extremæ-Unctionis can. 1. similiter sub pœna anathematis damnat eum qui dixerit, Extremam-Unctionem non esse vere & proprie Sacramentum, a Christo Domino nostro institutum, & a Beato Jacobo Apostolo promulgatum. Et quamvis Concilium in definienda hac veritate non utatur particula *immediate*, tamen dum ait, hoc Sacramentum fuisse a Beato Jacobo promulgatum, ostendit, non fuisse ab ipso institutum. Nam si ab aliquo Apostolo fuisset institutum, maxime a Beato Jacobo, qui solus in sua Canonica hujus Sacramenti mentionem facit: Ergo dum hunc Concilium excludit, a fortiori etiam reliquos Apostolos excludere videtur. Addo quod, sicut Christus fuit immediatus fundator Ecclesiæ, ita decuit, ut esset immediatus auctor & institutor omnium Sacramentorum, quæ sunt prima Ecclesiæ fundamenta. De quo fusius in Tractatu de Sacramentis in communi disput. 5. artic. 1. Hac ergo solutione præermissa

Ad objectionem respondeo, concessa Majori, negando Minorem; ad ejus vero probationem respondet Sanctus Thomas hic quæst. 29. artic. 3. ad 1. *quod multa Dominus fecit & dixit quæ in Evangeliis non continentur. Illa enim præcipue curaverunt Evangelistæ tradere, quæ ad necessitatem salutis & Ecclesiæ dispositionem pertinent; & ideo potius institutionem Baptismi, & Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, & Ordinis factam a Christo narraverunt, quam Extremæ-Unctionis, vel Confirmationis, quæ neque sunt de necessitate salutis, neque ad dispositionem sive distinctionem Ecclesiæ pertinent.* Multa ergo sunt quæ Christus ore tenus per Apostolos tradidit Ecclesiæ; unde Actorum 1. dicitur quod Christus post resurrectionem per quadraginta dies apparuit Discipulis, & cum eis conversens locutus est de regno Dei, non triumphantis tantum Ecclesiæ, sed potissimum militantis, instruens & erudiens eos de omnibus ad Ecclesiæ gubernationem pertinentibus. De quo fuse in Tractatu de virtutibus Theologicis disp. 2. art. 2. ubi de Apostolicis traditionibus egimus. 15

Ad id quod addunt Sectarii, nempe non posse desi- 15

gnari tempus in quo Christus Sacramentum Extremæ-Unctionis instituerit, respondent aliqui Christum illud instituisse Marci 6. quando Apostolos ad prædicandum misit cum potestate sanandi infirmos per sacram olei unctionem. Hac enim unctione, inquiunt, utebantur Apostoli ex præscripto Christi, non tantum ad salutem corporum, sed præcipue ad salutem animarum, quæ potissimum per hæc miracula a Christo intendebatur. Unde communis Patrum & Theologorum sententia est, Christum nullum sanasse in corpore, quin etiam sanaverit in anima, ut patet de paralitico a Christo sanato in probatica piscina Joann. 5. cui post sanitatem corporis restitutam, dixit; *Ecce jam sanus factus es: jam noli amplius peccare, ne deterius tibi contingat*. Idem constat de cæco illuminato Joann. 9. quem postquam Christus corporaliter illuminavit in oculis, spiritualiter illuminavit in mente, dum illum ad credendum in Filium Dei induxit. Ita Nugno hic difficult. 2. qui confirmat hanc sententiam ex Tridentino sess. 14. de doctrina Extremæ-Unctionis c. 1. ubi ait hoc Sacramentum *apud Marcum quidem fuisse insinuatum, per Jacobum autem Apostolum & Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum*. Hoc enim Sacramentum insinuari, idem sonat ac ejus institutionem subindicari.

17 Verum hæc sententia non videtur probabilis, quia, ut supra ostendimus, unctio illa qua utebantur Apostoli Marci 6. non erat Sacramentalis, tum quia fiebat ab Apostolis antequam essent Sacerdotes, tum etiam quia indiscriminatim omnibus tam fidelibus quam infidelibus applicabatur. Cum vero Tridentinum ait, hoc Sacramentum fuisse apud Marcum insinuatum, solum vult, illud fuisse tunc adumbratum & figuratum, eo modo quo dicitur Baptismus Christi fuisse insinuatus in Baptismo Joannis, quia hic fuit umbra & figura illius.

18 Respondent alii, Christum instituisse Sacramentum Extremæ-Unctionis in nocte cœnæ, quando ordinavit Apostolos in Sacerdotes, qui soli sunt hujus Sacramenti ministri. Sed multo probabilius est, non fuisse hoc Sacramentum a Christo institutum ante suam resurrectionem. Tum quia hoc Sacramentum supponit in Ministro potestatem remittendi peccata, quam Christus non contulit Apostolis, nisi post suam resurrectionem, cum nempe illis dixit Joann. 20. *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis*. Tum etiam quia cum sacramentum Extremæ-Unctionis sit completivum & consummativum sacramenti Pœnitentiæ, ejusque effectus supponat effectum sacramenti Pœnitentiæ, non fuit convenjens quod ante istud institueretur; unde probabilius est, una cum sacramento Pœnitentiæ, & consequenter ad illud, sacramentum Extremæ-Unctionis fuisse a Christo institutum. Nec refert quod Christus potuerit hoc sacramentum ante suam passionem instituere, & cum Apostolis dispensare, ut nondum Sacerdotes consecrati hoc sacramentum ministrarent; nulla enim cogit necessitas hanc dispensationem admittendi.

ARTICULUS II.

Qua sit materia & forma Sacramenti Extremæ-Unctionis?

§. I.

Materia remota hujus Sacramenti.

19 Dico primo, materiam remotam Sacramenti Extremæ-Unctionis esse oleum ab Episcopo benedictum. Ita Florentinum in Decreto de unione Armenorum, & Tridentinum sess. 14. cap. 1. de Extrema-Unctione, constatque ex verbis Jacobi, *Ungentes eum oleo*, quod Florentinum dicit debere esse oleum olivæ, quia oleum proprie ac simpliciter dictum, quale est illud quod præscribit Apostolus, ex vi vocis, & in communi modo loquendi, significat oleum solum quod ex olivarum baccis exprimitur, sicut sola aqua naturalis est materia Baptismi, & solus panis triticeus, & vinum de vite, sunt materia Eucharistiæ; quia aqua simpliciter dicta significat in communi modo loquendi solam naturalem; panis, solum panem triticeum; & vinum, solum vinum vitigineum. Quam apte verum oleum pro hujus Sacramenti materia a Christo assumptum fuerit, ex eo patet, quod aptissimum est ad significandum varios illius effectus. Oleum enim dolores mitigat, ægritudinem lenit, hilaritatem affert, robur membris conciliat, luminis pabulum est; & in Scriptura pinguedinem spiritus & gratiæ interdum designat. Unde Theophylactus in 6. caput Marci, *Sicut oleum*, inquit, *& ad laborem utiles, & lucis fomentum, & hilaritatis est effectivum; ita & Dei misericordiam, & gratiam Sancti Spiritus, per quam a labore liberamur, & lucem, & gaudium, hilaritatemque spiritualem, quam accipimus, significat*.

Quod vero oleum debeat esse ab Episcopo benedictum, 20
habetur ex traditione Apostolica, ut testatur Beda in c. 6. Marci, his verbis: *Unde patet ab ipsis Apostolis hujus sanctæ Ecclesiæ morem esse traditum, ut energumeni, vel alii quilibet ægroti ungantur oleo Pontificali benedictione consecrato*. Idem constat ex Epistola Innocentii I. ad Decentium Eugubinum, & ex Concilio Wormatiensi cap. 72. & Aquisgranensi sub Ludovico Pio Imperatore, tit. 2. cap. 8. colligiturque ex Nicæno primo can. 69. Arabico, articulo præcedenti relato.

Ratio etiam suffragatur; cum enim materia Extremæ- 21
Unctionis elevari debeat, sicut materia Confirmationis, ad caussandam plenitudinem gratiæ (non solum enim gratia quam caussat est incompossibilis cum peccato, sed etiam tollit ejus reliquias, ad quod requiritur aliqua plenitudo) congruum fuit ut prius ab Episcopo benediceretur & consecraretur, sicut materia Confirmationis. Unde non est eadem ratio de materia Baptismi, ac de materia Extremæ-Unctionis. Materia enim Baptismi non debet prius necessario consecrari, tum ob summam hujus Sacramenti necessitatem, ne scilicet defectu consecrantis sæpe homo privaretur æterna salute: tum etiam, quia ipsemet Christus suo usu & tactu aquam sanctificavit, cum in Jordane baptizatus est. E contra vero cum Sacramentum Extremæ-Unctionis non sit tantæ necessitatis, sicut Baptismus, & illius materia contactu Christi sanctificata non fuerit, conveniens est, eam prius Pontificali benedictione sanctificari & consecrari.

Hæc sunt certa & indubitata apud Theologos; sed dif- 22
ficultas est primo, an oleum sit essentialiter necessarium? Ratio dubitandi est, quia Glossa can. 2. dist. 95. docet Chrisma sufficere. Et Innocentius I. sequenti canone 3. sumpto ex Epistola ad Decentium cap. 8. significat Extremam Unctionem fuisse solitam fieri Chrismate.

Respondeo oleum esse materiam essentialiter necessariam; nam Concilia Florentinum & Tridentinum illud assignant ut materiam, & nunquam Ecclesia Græca vel Latina sine oleo Sacramentum hoc confecit. Glossa vero & Innocentius I. nomine Chrismatis intelligunt simplicem unctionem; Chrisma enim Græce, Latine unctionem significat, a verbo χρίω, quod est ungo. Unde in Pontificali Romano in benedictione olei infirmorum, simplex oleum appellatur Chrisma: *Ut sit*, inquit, *Chrisma tuum perfectum Domine nobis*.

Dubitatur secundo, an saltem oleum balsamo mixtum 23
sit valida materia hujus Sacramenti?

Respondeo affirmative, modo per talem mixtionem olei natura, vel ipsius communis usus non corrumpatur. Sicut enim mixtio aquæ, vel alterius liquoris vini naturam non corrumpentis, materiam calicis non tollit; ita nec mixtio Balsami, alteriusve liquoris, olei naturam non corrumpentis, materiam Extremæ-Unctionis non tollit. Unde in casu quo non posset haberi simplex oleum, posset Sacerdos ad hoc Sacramentum conficiendum uti Chrismate.

Dubitatur tertio, utrum benedictio Episcopi sit de es- 24
sentia Sacramenti, vel tantum de præcepto? Victoria enim in Summa de Sacramentis num. 216. Emmanuel Sa, verbo *Extrema-Unctio*, in antiqua impressione Coloniensi ann. 1599. & Glossa in cap. 2. dist. 95. dicunt illam tantum necessariam ex præcepto; alii vero Theologi communiter docent illam essentialiter requiri. Existimo ergo, essentiale quidem esse huic Sacramento, ut oleum sit aliquo modo benedictum ab Episcopo; non requiri tamen ad hujus Sacramenti essentiam, quod sit benedictum ab Episcopo immediate, sed sufficere quod sit ab illo benedictum mediate, idest per Sacerdotem ex ipsius commissione.

Prima pars hujus resolutionis constat ex supra dictis, 25
& colligitur manifeste ex Conciliis Florentino & Tridentino supra citatis, quæ expresse dicunt, materiam hujus Sacramenti esse oleum ab Episcopo benedictum. Nec possunt explicari de materia necessaria solum necessitate præcepti: tum quia distincte materiam hujus Sacramenti contra hæreticos assignant; tum etiam quia dum assignant materiam hujus Sacramenti, in recto assignant oleum ab Episcopo benedictum, contra vero cum materiam calicis exponunt, non assignant vinum aqua mixtum, sed *vinum, cui modicissima aqua admisceri debet*, ut loquitur Florentinum. Tridentinum vero sess. 22. cap. 7. expresse ait, Præceptum tantum esse Ecclesiæ, ut Sacerdotes aquam vino in calice offerendo misceant.

Secunda vero pars ex eo probatur, quod Græci ex 26
antiquissima consuetudine ministrant Sacramentum Extremæ-Unctionis in oleo a simplici Sacerdote ex commissione Episcopi benedicto, teste Arcudio libro 4. de Sacram. cap. 2. quam consuetudinem Clemens VIII. approbavit, monens in instructione de ritibus Græcorum, quæ habetur tomo tertio Bullarii folio 47. non esse cogendos eorum Presbyteros accipere oleum ab Episcopo benedictum, quia ex antiquissima consuetudine Orientalis Ecclesiæ possunt Presbyteri, de licentia & commissione Episcopi,

Episcopi, benedicere oleum infirmorum. Quare in hoc differt Sacramentum Extremæ-Unctionis a Sacramento Confirmationis, quod istud, quia majorem gratiæ plenitudinem tribuit, non confertur valide, nisi in Chrismate ab Episcopo immediate consecrato, ut in Tractatu de Confirmatione docuimus; illud vero quia non tantam gratiæ abundantiam significat, non exigit essentialiter quod ejus materia sit immediate ab Episcopo benedicta, sed sufficit quod sit benedicta ab illo mediate, id est per Sacerdotem ex ipsius commissione, qui enim per alium facit, per se facit moraliter. Unde Arcudius loco citato hæc scribit: „ Chrisma apud Græcos solus Episcopus conficit, & diu asservatur; oleum autem infirmorum tunc „ temporis benedicitur, quando æger ungendus est, ut „ etiam benedicitur aqua & oleum Catechumenorum, „ quando quis apud Græcos baptizatur. Cur autem non „ asservetur, ratio est, quia cum sit commissum Presbyteris, possunt illi pro necessitate quovis tempore illud „ consecrare, & simul administrare; ut contra Chrisma „ diutius asservant, quod careant facultate illud conficiendi. Hoc autem totum judicat & approbat instructio illa Clementis VIII. ad Episcopos Latinos directa, ubi sic dicitur: Non sunt cogendi Presbyteri Græci olea sancta, præter Chrisma, ab Episcopis Latinis „ diœcesanis accipere: cum hujusmodi olea ab eis in ipsa „ oleorum & Sacramentorum exhibitione, ex veteri ritu „ conficiantur, seu benedicantur; Chrisma autem, quod „ nonnisi ab Episcopo, etiam juxta eorum ritum, benedici potest, cogentur accipere.

27 Ex hoc intelliges, quod licet simplices Sacerdotes non possint ex commissione Summi Pontificis Chrisma conficere, bene tamen oleum infirmorum; si enim id potest simplex Sacerdos ex commissione Episcopi, a fortiori id poterit ex licentia & commissione Romani Pontificis.

Nota etiam, ad valorem Sacramenti Extremæ-Unctionis, non requiri in oleo benedictionem, certo ritu & forma verborum factam, sed quocumque modo ab Episcopo, vel a simplici Sacerdote, ex Episcopi committione, fiat, validam esse ad Sacramentum conficiendum. Potuit enim Christus requirere benedictionem ad materiam hujus Sacramenti quoad substantiam tantum, & modum benedicendi reliquere Ecclesiæ. Ex quo sequitur, oleum Catechumenorum, quod diversa benedictione ab Episcopo consecratur, esse sufficientem materiam hujus Sacramenti, cum non differat ab oleo infirmorum, nisi diversa benedictione, quæ non variat essentialiter materiam. Non debet tamen, nisi magna urgente necessitate, in tali oleo Sacramentum Extremæ-Unctionis ministrari, propter consuetudinem Ecclesiæ, quæ oleo Catechumenorum non utitur pro unctione infirmorum, sed in diversis vasis materiam Extremæ-Unctionis, & Confirmationis, oleumque Catechumenorum asservat. Unde Concilium Nicænum primum cap. 69. Arabico sic ait: *Transacta anno debet Sacerdos benedicere aquam & oleum: non sicut fit in Baptismo, neque sicut benedicitur Chrisma; sed sicut oleum infirmorum*.

§. II.

Materia proxima hujus Sacramenti.

28 Dico secundo, materiam proximam Sacramenti Extremæ-Unctionis, esse unctionem ex oleo supra dicto. Patet tum ex verbis Jacobi, *Ungentes eum oleo*: tum ex Tridentino sess. 15. de Extrema-Unctione cap. 1. ubi postquam dixit, materiam hujus Sacramenti esse oleum ab Episcopo benedictum, subdit: *Nam unctio aptissime Spiritum Sancti gratiam, quæ invisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat*. Addo quod istud Sacramentum non consistit sicut Eucharistia in materia permanenti, sed sicut Baptismus, & Confirmatio in usu: Sed nullus est usus olei in Extrema-Unctione, præter unctionem: Ergo in unctione materia proxima hujus Sacramenti consistit.

29 In hoc omnes Theologi conveniunt. Sed dubitatur primo, an sit de necessitate hujus Sacramenti quod unctio fiat in figura crucis, cum in Confirmatione hoc necessarium sit, non solum necessitate præcepti, sed etiam necessitate Sacramenti, ut in Tractatu de Confirmatione disp. 6. art. 2. §. 5. docuimus.

Respondeo negative. Tum quia Jacobus referens institutionem hujus Sacramenti, solum dicit ungendum esse infirmum oleo, neque Concilia aut Patres Ecclesiæ aliquid circa hoc decreverunt. Tum etiam quia non ungimur in hoc Sacramento, sicut in Confirmatione, tamquam milites Christi ad portandam & confitendam ejus Crucem coram tyrannis; sed solum tamquam infirmi, ad recuperandam salutem; propter quod forma Sacramenti Confirmationis exprimit unctionem per modum crucis, non vero forma Extremæ-Unctionis.

Dubitatur secundo, an plures unctiones necessariæ sint 30
essentialiter, vel una tantum sufficiat?

Respondeo, quinque sensuum unctiones esse necessarias essentialiter, ut docet S. Thomas hic q. 32. art. 6. ubi dicit *unctionem, qua fit ad quinque sensus observari ab omnibus quasi de necessitate Sacramenti; quosdam vero servare alias qui sunt ad pedes, & ad renes; quia appetitivus & motivus, sunt secundaria principia*.

Ratio etiam id suadet; cum enim hoc Sacramentum institutum sit ad tollendas reliquias peccatorum, iis corporis partibus applicandum est, in quibus est radix peccatorum: Sed radix peccatorum est in quinque corporis sensibus; nam ex his omnibus notitia quæ est radix peccatorum originatur; cum nihil sit in intellectu, quin prius fuerit in sensu: Ergo Sacramentum Extremæ-Unctionis quinque corporis sensibus, seu organis in quibus illi vigent, necessario applicandum est.

Nonnullæ vero sunt Ecclesiæ, quæ in more & consuetudine habent, ut præter quinque sensus, ungant etiam renes & pedes. Cujus cæremoniæ caussa fuisse videtur quam reddit D. Thomas, quod triplex potentia sit in nobis, quæ est principium peccandi: potentia cognoscendi, vis appetendi, vis exequendi. Atqui facultatum quibus cognoscimus, prima origo est in quinque sensibus, vis concupiscendi maxime est in renibus, vis exequendi præcipue residet in pedibus, quibus ad bona vel mala progredimur: Ergo conveniens est, ut præter quinque sensus, renes & pedes inungantur.

Dices primo: In quavis corporis parte est tota anima, 31
quæ est principalis caussa peccati: Ergo sufficit quamlibet corporis partem inungere.

Sed nego Consequentiam; quamvis enim in quavis corporis parte sit tota anima, non tamen omnes potentiæ & organa, quibus ut instrumentis anima peccata sua exequitur; unde quia hoc Sacramentum institutum est ad abstergendas reliquias peccatorum, quatenus originem ducunt a sensibus, non sufficit illud in quavis corporis parte applicare, sed necessario debet applicari iis partibus seu organis, a quibus ut ab animæ instrumentis peccata originem ducunt.

Dices secundo: Sicut tota una parte hominis, totus ho- 32
mo baptizatur; ita inuncto uno sensu, totus homo censeri debet inunctus: Ergo sicut una lotio sufficit ad Baptismum, ita unica unctio sufficiet ad Sacramentum Extremæ-Unctionis.

Respondeo, concesso Antecedente, negando consequentiam & paritatem: in Baptismo enim non magis attenditur ad unam partem quam ad aliam, sed solum quod possit dici hominem abluì: At vero in Extrema-Unctione non solum attendi debet quod homo dicatur unctus, sed etiam quod specialiter radices omnium peccatorum quæ sunt in quinque sensibus inungantur.

Dices tertio: In quibusdam Ecclesiis, peste grassante, 33
si timeatur ne omnia organa sensuum inungendo, contagio contrahatur, Sacerdos unum tantum inungit organum magis obvium & expositum, sub hac forma exprimente omnes sensus: *Per hanc sanctam unctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus quidquid per visum, auditum, odoratum, gustum, & tactum deliquisti*. Unde in Pastorali Ecclesiæ Mechliniensi, quod una cum Archiepiscopo tota Universitas Lovaniensis approbavit anno 1588. can. 9. de Extrema Unctione expresse dicitur, in morbis contagiosis sufficere ungere organum sensus magis obvium, prædicta verba proferendo: Ergo quintuplex sensuum unctio non est de essentia hujus Sacramenti.

Respondeo: Quidquid sit de Ecclesiis particularibus, semper in rebus vel ad fidem vel ad mores universales, vel ad ritus Sacramentorum pertinentibus, sequendam esse Ecclesiam Romanam, quæ est magistra omnium: in ea vero nunquam, etiam peste grassante, Sacramentum Extremæ-Unctionis administratur, nisi quinque sensus inungantur. Unde Pastoral. Ecclesiæ Mechliniensis in Concilio Synodali anno 1608. correctum fuit, & supra dictus Canon sublatus, ut refert Martinonus hic disp. 75. sect. 3.

Dubitatur tertio, an si Sacerdos ante hujus sacramenti 34
perfectionem moriatur, aut non possit ulterius pergere, possit Sacerdos alius perficere quod deest?

Respondeo id posse, ut enim ait D. Thomas hic q. 39. art. 2. ad 3. *Ministrorum pluralitas non tollit unitatem Sacramenti, quia instrumentaliter tantum operantur: mutatio autem martellorum non tollit unitatem operationis fabri*. Quemadmodum ergo, si Sacerdos post consecrationem panis moreretur, aut impotens fieret ad absolvendum, deberet perfici Sacramentum ab alio Sacerdote, ut præscribitur in Missali Romano; ita si post unctionem oculorum exspirasset, vel non posset ulterius pergere, deberet alius Sacerdos reliquas unctiones perficere.

§. III.

Forma hujus Sacramenti.

35 Dico tertio, formam Sacramenti Extremæ-Unctionis in verbis iſtis conſiſtere: *Per iſtam ſanctam Unctionem, & ſuam piiſſimam miſericordiam indulgeat tibi Deus quidquid deliquiſti per viſum, auditum, olfactum, guſtum, & tactum.* Patet ex Florentino in Decreto Eugenii, ubi hæc forma traditur, & ex praxi univerſalis Eccleſiæ, quæ in materia & forma Sacramentorum errare non poteſt.

36 Sed difficultas eſt & controverſia inter Theologos an forma hujus Sacramenti neceſſario & eſſentialiter deprecativa eſſe debeat, ſubindeque conferri non poſſit ſub forma indicativa, dicendo *Ungo te oleo ſancto, &c.* Ratio dubitandi eſt, primo quia Eccleſia Mediolanenſis temporibus Divi Ambroſii utebatur iſta forma indicativa: *Ungo te oleo ſanctificante, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ut more militis unctis præparatus ad certamen, aereas poſſis ſuperare poteſtates.* In libro quoque Sacramentali Veneto, confirmato per Leonem X. forma eſt indicativa, *Ungo te oleo ſanctificante, &c.* Item antiquum Rituale apud Menardum in obſervationibus ad Gregorii Sacramentarium adjectis, habet hanc formam: *Ungo oculos tuos de oleo ſanctificato, ut quidquid illicito viſu deliquiſti, hujus olei unctione expietur per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Ungo aures has ſacrati olei liquore, ut quicquid delectatione noxia auditus admiſſum eſt, medicina ſpiritualis evacuet. Ungo has nares de oleo ſacrato, quicquid noxæ contractum eſt odoratu ſuperfluo, iſta mundet medicatio. Ungo labia iſta confecrati olei medicamento, ut quidquid otioſa vel criminoſa peccaſti locutione, divina clementia miſerante, expietur hac unctione, &c.*

Secundo, quemadmodum ex verbis illis Chriſti, *Baptizantes eos in nomine Patris, &c.* colligit Eccleſia illam formam Baptiſmi, *Ego te baptizo*; & ex illis: *Quorum remiſeritis peccata*, formam Sacramenti pœnitentiæ, *Ego te abſolvo*, quæ ſunt indicativæ, ita & ex iſtis Jacobi, *Ungentes eum oleo*, forma ſimiliter indicativa colligi poteſt.

Tertio, ſi forma hujus Sacramenti neceſſario & eſſentialiter ſit deprecativa, non erit valida, niſi includat id quod eſt de eſſentia orationis, nimirum interuam attentionem ad Deum, ſubindeque cum Sacerdos erit mente diſtractus, non conferet valide hoc Sacramentum.

Demum cum in aliis Sacramentis forma indicativa ſufficiat, cur non etiam ſufficiet in Sacramento Extremæ-Unctionis?

37 Propter hæc argumenta Albertus Magnus, Durandus, Paludanus, & Richardus exiſtimant indicativam formam eſſe ſufficientem: idque probabile eſſe dicunt Navarrus in Summa cap. 22. num. 15. & Becanus de Sacram. c. 27. quæſt. 4. Reliqui tamen Theologi affirmant ad validitatem hujus Sacramenti requiri formam deprecativam; quæ opinio multo probabilior eſt, & docetur expreſſe a D. Thoma hic qu. 29. art. 8. ubi ſic concludit: *Ideo in Sacramento hoc non poteſt eſſe forma indicativi modi, ſicut in aliis Sacramentis.* Eſt etiam conformior verbis D. Jacobi, *Orent ſuper eum*; tametſi enim hujus Sacramenti forma, oratio aliunde dici poſſet, quamvis non eſſet deprecativa; magis tamen proprie & communiter, juxta ſenſum fidelium, oratio pro deprecatione ſumitur.

38 Poteſt etiam hæc ſententia ſuaderi triplici ratione ſeu congruentia, quam aſſignat Divus Thomas articulo citato. Prima eſt, quia hoc Sacramentum confertur moribundis, qui cum ſint propriis viribus deſtituti, indigent orationibus ſublevari. Secunda, quia hoc Sacramentum datur tantum iis qui ex foro hujus Eccleſiæ commigraturi ſunt in forum alterius vitæ, & in ſola Dei manu ac miſericordia requieſcunt; ſubindeque commendandi ſunt Deo, in cujus forum tranſeunt, & divina miſericordia oratione pro ipſis imploranda eſt. Tertia, quia per hoc Sacramentum precamur infirmo aliquem effectum, quem non ſemper expedit illi conferri, ut eſt ſanitas corporis, unde debuit deprecative per hoc Sacramentum a Deo peti.

39 Addit Nugno quartam rationem, ob quam exiſtimat hanc ſententiam non ſolum eſſe probabiliorem, ſed omnino certam: Nullum enim Sacramentum, inquit, habet duas formas ſpecie diverſas: Atqui ſi forma indicativa ad valorem Sacramenti Extremæ Unctionis ſufficeret, haberet duas formas ſpecie diverſas, nempe formam deprecativam & indicativam, quæ ſpecie differunt, cum deprecativa ſit per modum ſupplicantis, indicativa vero per modum poteſtatem exercentis, qui modi ſunt valde inter ſe diverſi: Ergo, &c.

40 Verum hic diſcurſus non urget, & manifeſtam habet inſtantiam in Sacramento Confirmationis, quod valide a Græcis miniſtratur ſub forma ſubſtantialiter & ſpecie diverſa ab ea qua Eccleſia Romana utitur, ut oſtendimus in Tractatu de Baptiſmo & Confirmatione diſp. 6. art. 2. §. 6. in fine. Similiter Sacramentum Ordinis valide confertur ſub materia ſpecie diverſa; nam in Eccleſia Latina Sacerdotes initiantur per contactum calicis & patenæ; in Græca vero per ſolam manuum impoſitionem, ut in Tractatu de Sacramentis in communi diſput. 1. artic. 5. oſtenſum eſt. Demum in ſententia D. Thomæ (ut in Tractatu de Euchariſtia demonſtravimus) omnia verba quæ proferuntur in conſecratione calicis, non ſolum ſunt de integritate, ſed etiam de eſſentiæ formæ; & tamen in aliis Liturgiis plura ex verbis illis omittuntur vel mutantur ſubſtantialiter, ut ibidem oſtendimus: quare valde probabile eſt, Chriſtum aliquorum Sacramentorum formas, vel materias determinaſſe ſolum in genere, & poteſtatem eas determinandi in ſpecie ſuæ Eccleſiæ reliquiſſe, unde orta eſt diverſitas illa formarum, diverſique ritus adminiſtrandi Sacramenta aliqua in Latina & Græca Eccleſia, ſubſtantialiter & ſpecie diverſi. Cur ergo idem non poſſet dici de Sacramento Extremæ-Unctionis, illud nimirum valide conferri poſſe per formam deprecativam & indicativam, quamvis illæ ſpecie differant; ideoque in Eccleſia Mediolanenſi & Veneta, ſub forma indicativa olim valide fuiſſe collatum, quamvis in aliis Eccleſiis ſub forma tantum deprecativa miniſtrari ſoleat? Non ergo omnino certum & evidens eſt, ut ait Nugno, Sacramentum Extremæ-Unctionis ſub forma indicativa prolatum, eſſe invalidum; ſed dumtaxat probabilius, & verbis Divi Jacobi, & hujus Sacramenti naturæ & inſtitutioni conformius: cum enim Sacramentum Extremæ-Unctionis ſit complementum Sacramenti Pœnitentiæ, qui eſt ad tollendum reliquias peccatorum, & quaſi pœnitentia infirmorum, in eo differt ab ipſo, quod cum in Sacramento Pœnitentiæ requirantur opera laborioſa ex parte ſuſcipientis, videlicet confeſſio & ſatisfactio, ibi eſt juſtitia & miſericordia. At vero in Extrema-Unctione, cum ipſam ſuſcipientes non poſſint jam facere opera pœnitentiæ, remiſſio eorum quæ dicuntur reliquiæ peccatorum, fit ex ſola Dei miſericordia, quæ proinde oratione imploranda eſt. Unde

41 Ad primum contrariæ ſententiæ fundamentum dicendum eſt, prædictas formas Eccleſiæ Mediolanenſis & Venetæ, non fuiſſe indicativas, ſed deprecatorias; in illis enim facile intelligi poteſt ineſſe deprecatio, cum dicitur, *ut more militis unctis* (Dei ſcilicet ope ac beneficio) *aereas poſſis ſuperare poteſtates*; poteſt enim hæc propoſitio intelligi optative, quaſi diceretur: Ungo te oleo ſanctificante, optando ut ope divina poſſis aereas ſuperare poteſtates. Verbo ergo *valeas*, ſeu *poſſis*, eſt deprecativum, quod conjunctum cum ſequentibus, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, reddit formam deprecatoriam, quia addit illi Divinum Numen, ut principalem cauſſam, in cujus virtute & auxilio debet infirmus ſacro oleo inunctus victoriam ſperare de ſuis hoſtibus in eo agone acriter illum impugnantibus. Unde verba illa indicativi modi, *Ungo te, &c.* non ſunt forma hujus Sacramenti, ſed ſunt diſpoſitio ad formam, in quantum intentio miniſtri determinatur ad actum illum per illa verba, ut ait Divus Thomas hic quæſt. 29. artic. 8. ad 3.

Ad ſecundum, nego paritatem. Ratio diſparitatis eſt, quia Divus Jacobus immediate ante verba illa, *Ungentes eum oleo*, dicit, *Orent ſuper eum*; quod tamen non habetur in aliis locis citatis de Baptiſmo, & de Pœnitentia.

Ad tertium nego ſequelam, quia efficacia Sacramenti non pendet ab oratione Sacerdotis, ut eſt opus operantis, ſed ut eſt Sacramentalis, & ut habet valorem & efficaciam ex meritis Chriſti, in cujus perſona hæc oratio a Sacerdote profertur; unde quamvis ſit mente diſtractus, immo quamvis ſit peccator, ſemper exauditur, & ſuum effectum habet, dummodo habeat intentionem adminiſtrandi Sacramentum; & faciendi quod facit Eccleſia.

Ad quartum ex dictis patet diſparitas quæ reperitur inter Sacramentum Extremæ-Unctionis, & alia: reliqua enim Sacramenta, quia effectus conferunt pure ſpirituales, quos ſemper expedit ſuſcipienti conferri (neupe gratiam ſanctificantem, vel ejus augmentum, peculiaria auxilia ad fines Sacramentorum facilius conſequendos, characteres in anima indelebiles) formas habent indicativas, & a miniſtro ut poteſtatem exercente conferuntur. Econtra vero cum per Sacramentum Extremæ-Unctionis interdum conferatur infirmo aliquis effectus quem non ſemper expedit illi conferre, nempe ſanitas corporalis, debet ejus forma per orationem deprecativi modi efferri, ut, ſi expediat, Deus hunc effectum producat.

42 Quæres: utrum omnia verba in forma conſueta hujus Sacramenti contenta, ſint de ejus eſſentia?

Reſpondeo negative. In primis enim non eſt neceſſarium illud adjectivum *ſacram*, ſeu *ſanctam*, quod Ritualia communiter addunt, cum illud non addat Florentinum. Similiter videtur quod iſta verba, *per ſuam piiſſimam miſericordiam*, non ſint de eſſentia cum verbum *indulgeat* latis exprimat actum divinæ miſericordiæ. Non ſunt quoque in forma Sacramenti Extremæ-Unctionis eſſentialia illa verba, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, ſicut in forma Sacramenti Confirmationis, quia in Sacramento Extremæ-Unctionis fideles non unguntur ad defendendam contra hoſtes fidei veritatem myſterii Trinitatis, ut in Sacramento Confirmationis. Expreſſio vero quinque ſenſuum in particulari, eſt de eſſentia formæ, cum de eſſentia hujus Sacramenti ſit quod omnes ſenſus inungantur, ut §. præcedenti oſtenſum eſt. Neceſſarium ergo & eſſentiale ſolum eſſe videtur, ut exprimatur unctio quinque ſenſuum facta in nomine Domini per orationem deprecativi modi. Multi etiam exiſtimant, Sacramentum Extremæ-Unctionis ſub iſta forma collatum: *Per iſtas unctiones, & ſuam piiſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Deus quidquid deliquiſti per viſum, auditum &c.* eſſe validum. Probabilius tamen eſt, illud eſſe invalidum: tum quia cum diverſæ & diſtinctæ materiæ partiales, videlicet quinque unctiones omnium ſenſuum, ſint de eſſentia hujus Sacramenti, ipſis ſuæ quoque formæ partiales correſpondere debent. Tum etiam quia quælibet ex eis ſuam habet ſpecialem formam partialem.

§. IV.

Corollaria præcedentis doctrinæ.

43 Ex dictis ſupra facile colligi poteſt hujus Sacramenti definitio, ſic enim poteſt definiri ſeu deſcribi: Extrema-Unctio eſt *ſignum ſacrum & efficax gratiæ, in unctione infirmorum, ſub præſcripta verborum forma, ad ſanitatem mentis & corporis a Chriſto inſtitutum.* Quæ definitio ſufficienter manet explicata ex ſupradictis, & magis conſtabit ex dicendis articulo ſequenti.

44 Colliges etiam ex dictis, Extremam-Unctionem eſſe unum ſpecie atoma Sacramentum; unitas enim Sacramenti deſumi debet ex unitate finis ad quem ex Chriſti inſtitutione ordinatur: Sed licet in Extrema-Unctione ſint plures unctiones partiales, & plures formæ partiales, illæ tamen ordinantur ad unum finem, & ad unum effectum, nempe ad tollendum omnes reliquias peccatorum, quæ ex ſenſibus oriuntur, & animam deprimunt: Ergo eſt unum ſpecie Sacramentum, ſicut diximus in Tractatu de Euchariſtia, diſp. 2. art. 2. Euchariſtiam, etſi conſtet duabus ſpeciebus, & formis partialibus, eſſe tamen unum ſpecie Sacramentum, quia hæc ordinantur ad unum finem, nimirum ad unam refectionem integram ſpiritualem. Unde D. Thom. hic qu. 19. art. 2. ad 1. *Unitas totius perfecti non tollitur propter diverſitatem materiæ & formæ quæ eſt in partibus totius; ſicut conſtat quod non eſt eadem materia carnis & oſſi ex quibus conſtituitur unus homo, nec eadem forma; ſimiliter etiam in Sacramento Euchariſtiæ, & in hoc Sacramento* (Extremæ-Unctionis) *pluralitas materiæ & formæ unitatem Sacramenti non tollit.* Item in corp. articuli hæc ſcribit: *Quando perfecta ſignificatio non poteſt eſſe niſi per plures actiones, tunc plures actiones ſunt de perfectione Sacramenti; ſicut patet in Euchariſtia, quia refectio corporalis, quæ ſignificat ſpiritualem, non poteſt eſſe niſi per cibum & potum. Et ſimile eſt in hoc Sacramento, quia curatio interiorum vulnerum non poteſt perfecte ſignificari, niſi per appoſitionem medicinæ ad diverſas vulnerum radices, & ideo unctiones ſunt de perfectione hujus Sacramenti.*

45 Dices: Statim quando fit prima unctio, ſignificat & cauſſat gratiam & remiſſionem peccatorum, ut ex ipſa forma conſtat: Ergo prima illa unctio eſt vere Sacramentum, & per conſequens Extrema-Unctio conſtat pluribus Sacramentis, ſicut conſtat pluribus unctionibus.

Reſpondeo primo negando Antecedens: nam, ut infra dicemus, gratia non producitur niſi in ultima unctione, quia ante ultimam unctionem Sacramentum non eſt eſſentialiter completum, cum de eſſentia hujus Sacramenti ſit quod omnes ſenſus inungantur, ut conſtat ex dictis articulo præcedenti.

Reſpondeo ſecundo, dato Antecedente, negando Conſequentiam, eſto enim quod prima unctio cauſſet gratiam & remittat peccata, hoc tamen non præſtat niſi in ordine ad alias unctiones ſequentes; unde non ſequitur quod ſecundum ſe ſit Sacramentum, ſed ſimul cum aliis unctionibus.

46 Inſtabis: Si quando baptiſmus fit triplici immerſione, quælibet immerſio haberet formam diſtinctam, tres immerſiones eſſent tria Sacramenta: Ergo cum quælibet ex quinque unctionibus habeat ſuam propriam formam, quælibet eſt Sacramentum.

Reſpondeo, dato Antecedente, negando conſequentiam & paritatem. Diſcrimen eſt, quod quælibet immerſio cum ſua forma ſignificat perfecte totum effectum Baptiſmi: at vero non quælibet unctio cum ſua forma, ſignificat totum effectum Extremæ-Unctionis, ſi ſolitarie conſideretur, ſed ſolum cum aliis.

DISPUTATIO II.

De effectibus hujus Sacramenti.

Solum difficultas eſt & controverſia inter Theologos de primario, ac principali hujus ſacramenti effectu; hoc enim explicato alii effectus ſecundarii, & minus principales facile intelligentur. Unde ſit

ARTICULUS I.

Qui ſit proprius ac primarius hujus Sacramenti effectus?

Certum eſt, proprium ac primarium hujus Sacramenti effectum eſſe tollere reliquias peccatorum, ſeu quod idem eſt cauſſare gratiam qua tollantur reliquiæ peccatorum; ita enim docent Theologi poſt Trid. ſeſs. 14. de Sacram. Extremæ-Unctionis cap. 3. ubi ait quod res ſeu effectus hujus Sacramenti, *gratia eſt Spiritus Sancti, cujus unctio delicta, ſi qua ſint adhuc expianda, ac peccati reliquias abſtergit.* Verum in explicando quid per reliquias peccatorum veniat intelligendum, inter ſe diſſident, & in tres dividuntur ſententias. Prima aſſerit, per reliquias peccatorum intelligi peccata quæ interdum relinquuntur in anima poſt confeſſionem, & communionem infirmi, ſive quia per inadvertentiam omiſſa ſunt in confeſſione, ſive quia poſt illam, & Viatici ſumptionem fuerunt commiſſa, ſubindeque gratiam horum peccatorum remiſſivam, eſſe proprium ac primarium hujus Sacramenti effectum. Ita Bellarminus c. 8. de Extrema-Unctione, Amicus hic diſp. 19. ſect. 6. & alii ex Recentioribus. 1

Secunda docet reliquias peccatorum eſſe peccata venialia nondum remiſſa, atque ita remiſſionem venialium eſſe primarium hujus Sacramenti effectum, ſignificatum verbis illis D. Jacobi, *ſi in peccatis ſit, dimittentur ei.* Ita D. Bonaventura, Scotus, Durandus, Richardus, & alii antiqui Theologi, quos ex Recentioribus ſequuntur Emmanuel Sa verbo *Extrema-Unctio* num. 16. & Navarrus in Summa cap. 22. qui hanc ſententiam communem appellat.

Tertia exiſtimat, peccatorum reliquias nihil aliud eſſe, quam torporem quemdam, & languorem, ſeu debilitatem ad operandum bonum, cauſſatam partim ex præcedentibus peccatis, mediantibus pravis habitibus ac diſpoſitionibus ex illis relictis, partim ex ipſa corporis infirmitate, partim ex præcedentium peccatorum recordatione & imminentis mortis propinquitate, partim denique ex terrificis dæmonum illuſionibus & tentationibus; atque adeo augmentum gratiæ, cum jure ad ſpecialia auxilia quibus homo confortetur ad eliciendos actus ſupernaturales, & vincendas in ultimo illo agone dæmonum tentationes, eſſe proprium ac primarium hujus Sacramenti effectum. Ita D. Thomas hic qu. 30. art. 1. ejuſque Diſcipuli, quos ſequitur Valentia hic diſp. 8. qu. 1. puncto 3. Unde ſit

§. I.

Rejiciuntur duæ primæ ſententiæ, & tertia ut verior & probabilior eligitur.

Dico primo, effectus proprius & magis principalis Extremæ-Unctionis non conſiſtit in remiſſione peccatorum ex inadvertentia in confeſſione omiſſorum, aut poſt illam & communionem infirmi commiſſorum.

Probatur primo: Peccata ex inadvertentia in confeſſione a moribundo omiſſa, vel ſunt mortalia, vel ſolum venialia: ſed Sacramentum Extremæ-Unctionis non eſt per ſe primo inſtitutum ad remiſſionem peccatorum mortalium aut venialium; Ergo effectus proprius & principalis illius, non eſt remiſſio peccatorum ex inadvertentia in confeſſione omiſſorum, aut poſt illam & communionem commiſſorum. Major patet, Minor etiam quoad ſecundam partem conſtabit ex dicendis concluſione ſequenti; probatur vero quantum ad primam ratione quam inſinuat D. Thom. loco citato, his verbis: *Adhibetur hoc Sacramentum* (Extremæ-Unctionis) *ſecundum modum cujuſdam medicationis, ſicut Baptiſmus per modum ablutionis: medicina autem eſt ad pellendum infirmitatem, unde hoc Sacramentum principaliter eſt inſtitutum ad ſanandum infirmitatem peccati, ut ſicut Baptiſmus eſt quædam ſpiritualis regeneratio, & pœnitentia quædam ſpiritualis ſuſcitatio, ita & Extrema-Unctio ſit quædam ſpiritualis ſanatio, vel medicatio. Sicut autem corporalis medicatio præſupponit corporalem vitam in medicato, ita ſpiritualis ſpiritualem; & ideo hoc Sacramentum non datur contra defectus quibus ſpiritualis vita tollitur, ſcilicet contra peccatum originale vel mortale; ſed contra illos defectus, quibus homo ſpiritualiter infirmatur, ut non habeat perfectum vigorem ad actus vitæ gratiæ vel gloriæ. Et hic defectus nihil aliud eſt, quam quadam debilitas & ineptitudo, qua in nobis relinquitur ex peccato actuali vel origi-* 2